

Augu šķirnes

Publicēts: 01.10.2020.

Šķirne ir kultūraugu kopums, kas botāniskā taksona (botāniskās sistemātikas) robežās ierindota pēdējā vietā neatkarīgi no tā, vai ir pilnībā ievērotas selekcionāra tiesību piešķiršanas prasības. To var definēt kā genotipu vai genotipu kombināciju raksturojošu izpaušmi, kā kopumu, kas no jebkura cita augu kopuma atšķiras vismaz ar vienu izteiktu īpašību. Šķirne tiek uzskatīta par vienību, kura pavairojot paliek nemainīga.

Latvijas aizsargāto augu šķirņu valsts reģistrs

Latvijas aizsargāto augu šķirņu valsts reģistrs ir šķirņu saraksts, kurām Latvijas teritorijā ir piešķirta intelektuālā īpašumtiesību aizsardzība, un to izmantošanai ienākumu gūšanai nepieciešama šķirnes īpašnieka atļauja.

Jaunās šķirnes, kuras reģistrētas atbilstoši, [Augu šķirņu aizsardzības likuma](#) nosacījumiem Latvijā tiek iekļautas Latvijas aizsargāto augu šķirņu valsts reģistrā.

Latvijas aizsargāto augu šķirņu valsts reģistrs (Reģistrs) sastāv no informācijas par iesniegumiem un informācijas par aizsargātajām šķirnēm.

Informācija par iesniegumiem – atspoguļo visus saņemtos un reģistrētos iesniegumus selekcionāra tiesību piešķiršanai. Šķirnes šajā “saņemto iesniegumu statusā” atrodas līdz brīdim, kamēr tiek veikta visu selekcionāra tiesību piešķiršanai nepieciešamo nosacījumu pārbaude (tiesības iesniegt iesniegumu, šķirnes jaunums, nosaukuma piemērotība un AVS pārbaude) un izpilde, un tiek pieņemts lēmums piešķirt vai nepiešķirt selekcionāra tiesības uz attiecīgo šķirni. Šajā laika periodā šīm šķirnēm tiek piemērota pagaidu aizsardzība, kas nozīmē, ka ir nepieciešama selekcionāra atļauja, lai pavairotu un tirgotu šķirni.

Ja par attiecīgo šķirni tiek pieņemts lēmums piešķirt selekcionāra tiesības uz to, šķirne kļūst par “aizsargātu šķirni”, un Reģistrā tā atrodas līdz noteiktā aizsardzības termiņa beigām un par šīs šķirnes izmantošanu komerciāliem nolūkiem ir jāsaņem atļauja no selekcionāra tiesību īpašnieka visā šķirnes aizsardzības periodā.

Dienesta tīmekļvietnē ir ievietota informācija par saņemtajiem iesniegumiem selekcionāra tiesību piešķiršanai (šķirnēm, kurām ir spēkā pagaidu aizsardzība) un informācija par aizsargātajām šķirnēm, kur norādīts šķirnes aizsardzības termiņa sākums un beigas, kā arī selekcionāra tiesību īpašnieks (šķirnes īpašnieks), pie kura vērsties, lai saņemtu atļauju pavairot un tirgot šķirni.

Augļu koku un ogulāju šķirņu saraksts

Eiropas Savienības (ES) teritorijā, lai uzlabotu izsekojamību un veicinātu informācijas izplatīšanu par augļu koku un ogulāju šķirnēm, kuras var tirgot ES, Eiropas Komisija ir izveidojusi vienotu ES šķirņu reģistru. Šo šķirņu reģistru veido visu dalībvalstu nacionālo šķirņu reģistru apkopojums, un tas pieejams [Eiropas Komisijas tīmekļvietnē](#).

Tas nozīmē, ka Latvijā drīkst pavairot un tirgot jebkuru šķirni, kas iekļauta ES šķirņu reģistrā.

Līdz 2017. gada janvārim augļu koku un ogulāju šķirnes Latvijā nebija obligāti jāreģistrē, bet 2017. gada 18. janvārī stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 16 "[Augļu koku un ogulāju šķirņu saraksta veidošanas noteikumi](#)". Noteikumi nosaka prasības un kārtību, kādā šķirnes iekļauj un uztur šķirņu sarakstā, kā arī izslēdz no tā.

[Augļu koku un ogulāju šķirņu saraksts](#)

Latvijas augu šķirņu katalogs

[Latvijas augu šķirņu katalogs](#) ir augu šķirņu saraksts, kurā iekļauto šķirņu sēklas atļauts sertificēt vai pārbaudīt kā standartsēklas, saglabājamās šķirnes sēklas vai noteiktos apstākļos audzējamas dārzeņu šķirnes sēklas un pārdot tās saskaņā ar normatīvajiem aktiem par sēklaudzēšanu un sēklu tirdzniecību, kā arī par saglabājamo šķirņu vai noteiktos apstākļos audzējamo dārzeņu šķirņu atzišanu un sēklu apriti.

Katalogā iekļauj labības, lopbarības augu, eļļas augu un šķiedraugu, biešu, kartupeļu un dārzeņu šķirnes uz 10 gadiem.

<https://www.vaad.gov.lv/lv/augu-skirnes>